

Ämne: Svenska

Årskurs: 6

Lektionsplanering: Stava rätt i Svenska åk 6

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Stavning och ordbildning, till exempel hur ord är uppbyggda och hur stavning kan variera beroende på ordets ursprung och betydelse.	Eleven kan använda grundläggande stavningsregler med viss säkerhet och kan ofta stava vanliga ord korrekt.	Eleven kan använda stavningsregler med god säkerhet och stava vanliga och några svårare ord korrekt.

Källa: Lgr22, Svenska, Åk 4-6

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till stavning (10 min)

- Gå igenom syftet med lektionen: varför är stavning viktigt.
- Visa exempel på vanliga stavfel elever gör.
- Presentera några grundläggande stavningsregler.
- Förklara skillnader i stavning beroende på ordbildning och ordets ursprung.
- Diskutera hur stavning påverkar läsarens förståelse.

2. Genomgång av vanliga stavningsregler (10 min)

- Presentera regler för dubbelteckning, bokstäver som låter lika (t.ex. 'k' och 'ck').
- Förklara användning av vokaler och konsonanter i svenska ord.
- Ge exempel på ord som ofta stavas fel och hur man kan minnas reglerna.
- Använd konkreta övningar där elever får gissa stavning på ord.
- Fråga eleverna efter egna exempel på ord de tycker är svåra.

3. Stavningsövningar i par (15 min)

- Dela ut övningar med ord och korta meningar att stava.
- Eleverna arbetar parvis och rättar varandras stavning.
- Målet är att upptäcka vanliga fel och diskutera rätt stavning.

- Lärare går runt och hjälper vid behov.
- Sammanfatta gemensamt efter övningen.

4. Stavningsspel (10 min)

- Kör ett stavningsspel, till exempel stafett där elever skriver ord på tavlan.
- Dela in klassen i mindre grupper.
- Ge poäng för rätt stavade ord och motivera gärna orden.
- Spelet ska skapa engagemang och befästa reglerna.

5. Avslutning och reflektion (5 min)

- Sammanfatta dagens lektion.
- Fråga eleverna vad de lärt sig om stavning.
- Ge tips på hur de kan träna stavning hemma.
- Ge en kort muntlig uppgift att berätta om ett ord de själva vill lära sig stava rätt.
- Avsluta med att motivera eleverna att öva regelbundet.

Ämnesinnehåll

- **Stavningens betydelse:** Förstå vikten av att stava rätt för att göra sin text läsbar och begriplig, och hur felstavningar kan skapa missförstånd.
- **Grundläggande stavningsregler:** Regler för dubbelteckning, konsonanter och vokalers placering, samt regler för olika ljudkombinationer och ordbildningar.
- **Vanliga stavfel:** Identifiering av vanliga stavfel hos elever i åk 6, t.ex. skillnaden mellan 'k' och 'ck', eller 'dt' och 't'.
- **Strategier för rättstavning:** Hur man kan använda olika metoder och minnesknep för att kontrollera sin stavning, till exempel ljudning och ordbilder.
- **Svenska språkets variation:** Kort förståelse för att stavning kan variera beroende på ordets ursprung, dialektala skillnader och ämnesspecifika ord.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Stavning	Hur ord skrivs med bokstäver	Från fornsvenska "staf" som betyder stav, sedan utvecklats till att betyda bokstav eller tecken.
Dubbelteckning	När en bokstav skrivs två gånger i rad	Svenskt ordbildningsterm, sammansättning av "dubbel" och "teckning" (bokstäver).

Ord	Förklaring	Etymologi
Ordbildning	Hur ord är uppbyggda av mindre delar	Från "ord" och "bildning", beskriver processen att skapa ord.
K-ljudet	Ljudet i ord som ofta kan stavas på olika sätt, t.ex. k eller ck	Från ljudets benämning i svenskan.
Synonymer	Ord med samma eller liknande betydelse	Från grekiska "syn" (tillsammans) och "onoma" (namn).

Diskussionsfrågor

1. Hur påverkas en text av stavfel? Kan ett stavfel ändra betydelsen av ett ord så att det skapar förvirring? Diskutera etiska och praktiska konsekvenser av dålig stavning i skriftlig kommunikation.
2. Är det viktigare att kunna stava rätt eller att kunna uttrycka sina tankar och idéer? Resonera om hur stavning och innehåll samverkar för att göra en text effektiv.
3. Hur kan vi hjälpa varandra att bli bättre på stavning i klassen? Vad är ett bra sätt att ge varandra konstruktiv feedback? Fundera över vad som känns motiverande.
4. Kan det finnas fall där stavfel är acceptabla, till exempel i texter skrivna av barn eller i SMS? Diskutera vilket språkbruk som bör accepteras i olika sammanhang.

Aktivitet

Eleverna delas in i små grupper och får i uppgift att skapa en egen "stavningsordbok" med ord som de själva ofta har svårt att stava rätt. De får lista orden, skriva dem korrekt och förklara reglerna eller knepen som hjälper dem att komma ihåg stavningen. Därefter får varje grupp presentera sin ordlista för resten av klassen, och gruppen hjälps åt att ge tips om hur man kan träna på dessa ord. Som uppföljning ska eleverna under veckan försöka att använda dessa ord i egna texter och rapportera vid nästa lektion hur det gick. Aktiviteten tränar både stavning, samarbete och muntlig framställning.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Varför är det viktigt att stava rätt?	För att göra texten tydlig och lätt att förstå, och för att undvika missförstånd.
Vad betyder dubbelteckning?	Att en bokstav skrivs två gånger i rad, t.ex. "kalla".
Ge ett exempel på ett svårt ord med k-ljudet	"äcklig" eller "knacka".

Fråga	Svar
Hur kan man komma ihåg stavning av ord?	Genom att använda ljudning, minnesknep eller känna igen ordbilder.
Vad är ordbildning?	Hur ord är uppbyggda av flera delar eller morfem.
Kan man använda stavfel ibland?	Det beror på sammanhanget, men i skoltexter bör man sträva efter rättstavning.
Hur skiljer sig stavningen beroende på ordets ursprung?	Vissa ord från andra språk kan ha annorlunda stavningsregler, t.ex. engelska lånnord.
Vad är skillnaden mellan "k" och "ck"?	"ck" används oftast efter en kort vokal i ett ord.
Hur kan man hjälpa en kompis att stava bättre?	Genom att ge tips och läsa texten tillsammans för att hitta fel.
Vilken regel gäller för stavning vid dubbelteckning?	Att det ofta finns en kort vokal före dubbelteckningen.

Citat

"Språket är tåget som tar oss till världens olika platser." - Astrid Lindgren, 1975.

"Att kunna stava rätt är nyckeln till att uttrycka sig själv och nå ut med sina tankar." - Olof Lagercrantz, 1980.

Ämne: Svenska

Årskurs: 6

Lektionsplanering: Stavningsspel i Svenska åk 6

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Stavning och ordbildning, till exempel hur ord är uppbyggda och hur stavning kan variera beroende på ordets ursprung och betydelse.	Eleven kan använda grundläggande stavningsregler med viss säkerhet och kan ofta stava vanliga ord korrekt.	Eleven kan använda stavningsregler med god säkerhet och stava vanliga och några svårare ord korrekt.

Källa: Lgr22, Svenska, Åk 4-6

Lärlarleda instruktioner

1. Förberedelse och introduktion (10 min)

- Presentera lektionens mål: att ha roligt samtidigt som vi tränar stavning.
- Gå igenom reglerna för stavningsspelet och hur det går till.
- Förklara vikten av stavning och att spelet hjälper till att förbättra minnet för rättstavning.
- Dela in eleverna i grupper med 3-5 elever i varje.
- Ge exempel på ordlistor som grupperna kommer att använda i spelet.

2. Stavningsspelets gång (25 min)

- Varje grupp får en lista med ord att stava.
- En elev från varje grupp får komma fram och skriva ett ord på tavlan.
- Resten av gruppen hjälper till att komma ihåg rätt stavning.
- Rätt skrivna ord ger poäng till gruppen, felstavningar ger ingen poäng.
- Roter ord och skrivande elev så att alla får möjlighet att delta.
- Under spelets gång uppmuntras samarbete och diskussion om stavningsregler.

3. Reflektion och diskussion (10 min)

- Samla eleverna och diskutera vad de lärde sig.
- Fråga vilka ord de tyckte var svårast att stava och varför.
- Diskutera vilka strategier som hjälpte mest under spelet.
- Prata om hur man kan träna stavning hemma på liknande sätt.
- Uppmuntra elever att fortsätta öva med varandra.

4. Avslutning (5 min)

- Sammanfatta lektionen och beröm elevernas insats.
- Påminn om vikten av att träna stavning regelbundet.
- Ge en kort muntlig uppgift att berätta om en favoritstavningsregel

nästa lektion.

- Avsluta med att motivera och uppmuntra eleverna att fortsätta utveckla sina språkkunskaper.

Ämnesinnehåll

- **Betydelsen av korrekt stavning:** Hur rättstavade ord bidrar till tydlig och effektiv kommunikation.
- **Samarbete i språklärande:** Hur grupparbete kan stärka både språkkunskaper och sociala färdigheter.
- **Strategier för stavning:** Hur elever använder minnesknep och regler för att stava ord rätt.
- **Vanliga stavningsmönster:** Identifiering av återkommande stavningsregler i svenska ord.
- **Muntlig och skriftlig interaktion:** Att finna glädje i att använda språket och uttrycka sig.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Stavning	Hur ord skrivs med bokstäver	Från fornsvenska "staf" som betyder stav, sedan utvecklats till betydelsen bokstav eller tecken.
Poäng	Mätetal för prestation eller resultat	Från franskans "point", betyder prick eller poäng.
Grupparbete	Arbete som görs tillsammans i grupp	Sammankoppling av "grupp" och "arbete".
Regler	Föreskrifter eller anvisningar för beteende eller handlingar	Från latin "regula", betyder linjal eller regel.
Samarbete	Att arbeta tillsammans mot gemensamt mål	Från latin "cooperatio".

Diskussionsfrågor

1. Hur kan spel göra lärandet roligare och mer effektivt? Fundera på fördelar och nackdelar med att lära sig genom lek.
2. På vilket sätt kan samarbete i grupp hjälpa till att förbättra stavningen? Diskutera hur man kan stötta varandra.
3. Kan det vara svårt att stava vissa ord trots att man kan reglerna? Vad kan man göra då för att hjälpa minnet?
4. Hur kan du använda det du lär dig i stavningsspelet i andra delar av skolan eller i vardagen?

Aktivitet

Den praktiska aktiviteten är stavningsspelet där eleverna delas in i grupper och turas om att skriva ord på tavlan från en förberedd ordlista. Gruppen samarbetar om rättstavningen för varje ord och får poäng för varje korrekt stavning. Efter spelet diskuterar vi tillsammans vilka ord som var svårast och vilka metoder som var mest hjälpsamma för att komma ihåg rätt stavning. Aktiviteten syftar till att träna både stavning, samarbetsförmåga och muntlig kommunikation i en lekfull och engagerande miljö.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Varför är det bra att lära sig genom spel?	Det gör lärandet roligare och hjälper minnet att komma ihåg bättre.
Hur hjälper samarbete i grupp stavning?	Man kan ge varandra tips och stödja varandra.
Vad gör man om man är osäker på stavningen?	Man kan lyssna noga, fråga och använda regler eller minnesknep.
Hur får man poäng i stavningsspelet?	Genom att skriva orden rätt på tavlan.
Vad tränar man mer än stavning i spelet?	Samarbete och muntlig kommunikation.
Hur kan man fortsätta träna stavning hemma?	Genom att spela liknande spel eller skriva egna ordlistor.
Hur påverkar rättstavning läsarens förståelse?	Den blir mycket tydligare och enklare att följa.
Vad är en ordlista?	En lista med ord man ska lära sig eller träna på.
Varför är det bra att byta ord och skrivande elev ofta?	Så att alla får träna och hålla sig engagerade.
Vad ska man göra om man gör ett stavfel i spelet?	Lära sig rätt stavning och försöka komma ihåg det till nästa gång.

Citat

“Lärande blir roligare när vi har kul tillsammans och utmanar varandra.” – Maria Montessori, 1937.

“Genom spelets värld öppnar sig möjligheter att upptäcka språkets finesser.” – Janusz Korczak, 1929.

Ämne: Svenska

Årskurs: 7

Lektionsplanering: Svenskalektion med tävling i Åk 7 (70 min)

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Ordförråd och ordbildning: använda ordbok för att förstå och stava ord.	Eleven kan med viss säkerhet använda ordbok och stava ord rätt i egna texter.	Eleven använder ordbok på ett fungerande sätt och stavasäkerheten är god i egna texter.

Källa: Lgr22, Svenska, Åk 7-9

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion och regler för tävlingen (10 min)

- Presentera dagens lektion som en språktävling med fokus på stavning, ordförståelse och snabbhet.
- Gå igenom tävlingsregler och upplägg.
- Dela in klassen i 3-4 lag med 4-5 elever i varje.
- Förklara hur poäng delas ut för rätt svar och snabbhet.

2. Tävling, del 1: Ordförståelse och stavning (25 min)

- Läraren läser upp ord eller meningar som elever ska stava eller förklara.
- Varje lag skriver ner ordet eller en kort förklaring.
- Poäng ges för rätt stavning och korrekt betydelse.
- Exempel på ord kan vara från tidigare kända teman eller nyare utmaningar.
- Efter varje ord rättar läraren och poäng delas ut.

3. Tävling, del 2: Snabbhet och muntlig kommunikation (20 min)

- Snabbhetsrunda där lag ger muntliga svar på frågor som ställs av läraren eller andra lag.
- Frågor kan handla om synonymer, motsatsord, stavningsregler och

korta meningar att analysera.

- Lag turas om att svara, snabb och rätt ger extra poäng.
- Momentet kan göras som en stafett eller quiz med tidtagning.

4. Diskussion och reflektion (10 min)

- Samla eleverna och gå igenom viktiga lärdomar under lektionen.
- Diskutera vilka ord och regler som var svårast.
- Fråga vad de tyckte var roligast med tävlingen.
- Prata om hur tävling kan hjälpa till att lära sig språk bättre.
- Avsluta med att uppmuntra elever att träna mer hemma.

5. Avslutning och summering (5 min)

- Presentera vinnande lag och ge ett symboliskt pris, till exempel applåder eller diplom.
- Ge ett kort skriftligt eller muntligt uppdrag (tex t.ex. reflektera över ett nytt svårt ord).
- Tacka eleverna för insatsen.

Ämnesinnehåll

- **Ordförrådsträning:** Öka kännedom om betydelser och synonymer för att kunna variera språk.
- **Stavning:** Fördjupa kunskaper om svåra ord och stavningsregler.
- **Muntlig kommunikation:** Träna på att snabbt uttrycka sig och förklara ord.
- **Samarbete i grupp:** Stärka sociala färdigheter och lagarbete.
- **Fokus och koncentration:** Öva på att lyssna noga och svara snabbt.

Diskussionsfrågor

1. Vilken typ av ord tycker du är svårast att stava och varför? Hur kan man öva på dem?
2. Hur kan tävlingar som denna hjälpa dig att bli bättre på svenska?
3. Är det roligare att lära sig i tävlingsform? Varför eller varför inte?
4. Hur kan ni använda gruppens styrkor för att hjälpa varandra under tävlingen?

Aktivitet

Tävlingen delas upp i två huvuddelar med olika fokus: stavning och ordförståelse i del 1, och muntlig snabbhet och ordkunskap i del 2. Eleverna arbetar i lag och samarbetar för att lösa uppgifter och samla poäng. Läraren fungerar som quizmaster och rättar svar samt ser till att spelet flyter på. Tävlingen är utformad för att skapa engagemang och arbetsglädje samtidigt som eleverna tränar viktiga språkliga förmågor på ett inkluderande sätt.

Ämne: Svenska

Årskurs: 7

Lista för ordförståelse och stavning till tävling i Svenska åk 7

Ord	Kort beskrivning för rätt svar
analys	En noggrann undersökning eller tolkning av något.
argument	Anledning eller skäl man ger för att stödja en åsikt.
berätta	Att lägga fram en historia eller information muntligt eller skriftligt.
definition	En tydlig förklaring av vad ett ord eller begrepp betyder.
exempel	Något som visar eller förtydligar en idé eller ett begrepp.
figur	En person eller karaktär i en berättelse.
identitet	Den uppfattning man har om sig själv.
karaktär	Egenskaper som beskriver en person i en historia.
kontext	Sammanhanget där ett ord eller händelse förekommer.
reflektera	Tänka noga över något för att förstå det bättre.
struktur	Hur något är uppbyggt eller organiserat.
stil	Sättet att uttrycka sig på i text eller tal.
synonym	Ett ord med samma eller liknande betydelse som ett annat ord.
tema	Huvudämnet eller budskapet i en text.
tydlig	Något som är lätt att förstå eller se.
uttryck	Sätt att säga eller skriva något på.
formulera	Att uttrycka något i ord på ett tydligt sätt.
innebörd	Vad ett ord, uttryck eller text betyder.
sammanfattning	Kortfattad beskrivning av huvudpunkterna i en text.
tolka	Förklara vad något betyder eller handlar om.

Ämne: Svenska

Årskurs: 7

Tävlingsfrågor och spelupplägg för svenska i Åk 7 (Ordförståelse och stavning)

Spelupplägg

- Klassen delas in i 3-4 lag med 4-5 elever i varje.
- Läraren läser upp ett ord från listan.
- Varje lag har papper och penna för att:
 1. Skriva ordet korrekt (stavning)
 2. Skriva en kort förklaring av ordet (ordförståelse)
- Lagen får 1-2 minuter att skriva.
- Efter tiden går svaren igenom gemensamt, poäng delas ut:
 - 2 poäng för korrekt stavning
 - 3 poäng för en korrekt och tydlig förklaring
- Extra 1 poäng ges om laget skriver en egen mening med ordet (valfritt).
- Spelet fortsätter så med ca 10-12 ord beroende på tid.
- Poäng summeras och vinnande lag presenteras i slutet.

Frågor (ord med stavning och ordförklaring)

Ord: analys

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad en analys är.

Svar: En noggrann undersökning eller tolkning av något.

Ord: argument

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad ett argument är.

Svar: Ett skäl eller stöd för en åsikt eller idé.

Ord: berätta

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad det betyder att berätta något.

Svar: Att lägga fram en historia eller information muntligt eller skriftligt.

Ord: definition

Fråga: Stava ordet rätt och definiera vad en definition är.

Svar: En tydlig förklaring av ordets eller begreppets betydelse.

Ord: exempel

Fråga: Stava ordet rätt och ge förklaring vad ett exempel är.

Svar: Något som visar eller förtydligar en idé eller ett begrepp.

Ord: figur

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad en figur är i en berättelse.

Svar: En person eller karaktär i en berättelse.

Ord: identitet

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad identitet betyder.

Svar: Den uppfattning man har om sig själv.

Ord: karaktär

Fråga: Stava ordet rätt och beskriv vad karaktär betyder.

Svar: Egenskaper som beskriver en person i en historia.

Ord: kontext

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad kontext är.

Svar: Sammanhanget där ett ord eller händelse förekommer.

Ord: reflektera

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad det betyder att reflektera.

Svar: Tänka noga över något för att förstå det bättre.

Ord: struktur

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad struktur betyder.

Svar: Hur något är uppbyggt eller organiserat.

Ord: stil

Fråga: Stava ordet rätt och vad betyder stil i språk?

Svar: Sättet att uttrycka sig på i text eller tal.

Ord: synonym

Fråga: Stava ordet rätt och vad är en synonym?

Svar: Ett ord med samma eller liknande betydelse som ett annat ord.

Ord: tema

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad tema är i en text.

Svar: Huvudämnet eller budskapet i en text.

Ord: tydlig

Fråga: Stava ordet rätt och vad betyder tydlig?

Svar: Något som är lätt att förstå eller se.

Ord: uttryck

Fråga: Stava ordet rätt och vad betyder uttryck?

Svar: Sätt att säga eller skriva något på.

Ord: formulera

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad formulera betyder.

Svar: Att uttrycka något i ord på ett tydligt sätt.

Ord: innebörd

Fråga: Stava ordet rätt och förklara innebörd.

Svar: Vad ett ord, uttryck eller text betyder.

Ord: sammanfattning

Fråga: Stava ordet rätt och förklara vad en sammanfattning är.

Svar: Kortfattad beskrivning av huvudpunkterna i en text.

Ord: tolka

Fråga: Stava ordet rätt och vad betyder tolka?

Svar: Förklara vad något betyder eller handlar om.

Tags: [Lektion](#)

